

Sak 13/25 Årsrapport 2024 fra Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU)

Til styrets orientering følger vedlagt årsrapport fra Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett.

Forslag til vedtak:

Styret tar årsrapport 2024 fra FOBU til orientering.

Vedlegg:

1. Årsrapport 2024 fra FOBU – Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett (32 sider)

Årsrapport 2024

NIH Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett
NORGES IDRETTSHØGSKOLE

INNHold

INNHold.....	2
Innledning	3
Sammendrag - prosjekter.....	4
Organisering og økonomi	6
Personell.....	6
Administrasjon	6
Stipendiater	6
Forskere	6
Forskningsmedarbeidere	6
Forskere ved NIH sine institutter som bidrar i ulike prosjekter	6
Finansiering og økonomi	7
Finansiering	7
Økonomi	7
Forskningsprosjekter	8
Doktorgradsprosjekter	8
Øvrige forskningsprosjekter	13
Prosjekter med bidrag fra FOBU	22
Formidling og informasjonsvirksomhet	27
Konferanse, seminar og andre bidrag	27
Nettsider og mediekontakt	27
Publikasjoner.....	28
Artikler	28
Rapporter.....	30
Presentasjoner	31

Innledning

Siden 2014 har Forskningssenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU) forsket på barne- og ungdomsidrettens organisering og betydningen idrettsdeltakelse har for barn og unge. Gjennom systematisk og kritisk forskning, har FOBU etablert seg som en viktig bidragsyter av kunnskap om faktorer som påvirker idrettsdeltagelse hos barn og ungdom i alderen 6–19 år. FOBU samarbeider med flere institusjoner i Norge og internasjonalt.

De siste årene har FOBU blant annet forsket innenfor følgende områder:

- Inkludering og frafall
- Idrettens betydning i ungdommers liv
- Klimaansvar i idretten
- Unge utøvere og prestasjonsfremmende midler
- Barn og unges rettigheter i idretten
- Medbestemmelse og kommersialisering
- Motivasjon, trivsel og deltagelse i overgangen til ungdomsidrett
- Trakassering og overgrep i idretten
- Safeguarding
- Tilpasset fysisk aktivitet for barn og unge med funksjonsnedsettelse
- Evaluering av tiltak for å bedre inkludering
- Skader og belastning
- Inkludering av skeive i idretten
- Pubertet og trening
- Ungt lederskap

En viktig del av virksomheten er brukerrettet formidling. Forskere knyttet til FOBU har tett kontakt med idretts-Norge, bidrar til kursutvikling for trenere, skriver kronikker og stiller opp i intervjuer og holder jevnlig foredrag på faglige seminarer rundt i Norge.

Sammendrag - prosjekter

Anette Skilbred og Jan Åge Kristiansen er begge stipendiater på prosjektet *Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett*. Kristensen og Skilbred har undersøkt hvordan holdninger dannes og omdannes i sosiale sammenhenger utøvere er en del av. Kristensen undersøker med kvantitative data hvordan ambisiøse ungdomsutøvere opplever ulike sider ved trening og konkurranse. Han er særlig opptatt av faktorer som fremmer eller hemmer usunne helsevalg. Skilbreds kvalitative prosjekt utforsker gjennom intervjuer hvordan unge idrettsutøver forholder seg til ulike typer prestasjonsfremmende midler - både tillatte midler som kosttilskudd, proteinpulver, og forbudte midler som er på dopinglisten.

Linn Engdahl-Høgåsen undersøker i sitt doktorgradsprosjekt faktorer som kan facilitere deltakelse i idrett for ungdom med funksjonsnedsettelse. Prosjektet omhandler ungdom med funksjonsnedsettelse som har drevet med idrett over tid, og spesielt de som har blitt med videre i overgangen fra barne- til ungdomsidrett hvor frafallstatistikken viser at mange ungdom faller fra.

Prosjektet *Elevers læring og utvikling på spesialiserte idrettsungdomsskoler* er finansiert av Norges forskningsråd. Stipendiat Marie Loka Øydna ved FOBU, førsteamanuensis Christian Thue Bjørndal, Postdoktor Milla Saarinen og flere kolleger ved Institutt for idrett og samfunnsvitenskap gjennomfører prosjektet hvor hovedmålet er å utforske sosialiseringsprosessene til idrettsutøvere i alderen 13-15 år i spesialiserte idrettsungdomsskoler. Spørsmålene er hvordan deltakelse i idrettsklasser på ungdomsskolen påvirker unge tenåringers læring i idrett og skole, deres motivasjon og psykososiale utvikling, og deres helse og velvære. I tillegg undersøkes den sosiale bakgrunnen til elevene ved disse skolene, og om enkelte grupper marginaliseres ut fra deres sosiale bakgrunn, kjønn eller etnisitet.

Thomas Mangor Jørgensen gjennomfører et doktorgradsprosjekt om betydningen av motivasjon og treneratferd for deltakelse og glede i overgangen fra barneidrett til ungdomsidrett.

Idrett for alle i Oslo er et prosjekt som er igangsatt av Oslo idrettskrets for å fremme inkludering i Oslo idretten. Siden prosjektstart har konseptet Nabolagsklubb kommet til som en viktig del av dette. I samarbeid med NOVA evaluerer FOBU Idrett for alle i Oslo. Evalueringen skal belyse virkninger av inkluderingssatsingen, og gi mer generell kunnskap om deltakelse, trivsel og frafall i barne- og ungdomsidrett i Oslo.

I prosjektet *Fra klimakunnskap til klimatiltak i idrett (CAS)* undersøker FOBU hvordan gode klimatiltak i idretsorganisasjoner blir til på bakgrunn av kunnskap om idrettens klimaavtrykk. Prosjektet kombinerer livsløpsanalyser for å beregne utslipp av klimagasser fra utvalgte idrettsaktiviteter, naturlige eksperiment for å teste effekten av ulike tiltak, og sosiologiske undersøkelser av hvordan idretsorganisasjoner utvikler tiltak og lykkes, eller ikke lykkes, med å redusere klimagassutslipp fra idrettsaktiviteter. Prosjektet dreier seg i hovedsak om skisport, motorsport og fotball. Flere forskere bidrar til dette prosjektet, blant annet stipendiat Irmelin Instebo Faye Larsen.

Prosjektet *Trygg på trening* en følgeforskning av kurset Trygg på trening utviklet av Redd Barna i samarbeid med Norges Idrettsforbund. Hovedmålsettinger for kurset er å øke kunnskap og handlingskompetanse om seksuelle overgrep mot barn hos trenere og frivillige i idretten. Følgeforskningen undersøker om deltakelse i Trygg på trening fører til økt kompetanse blant trenere og ledere som deltar, og om deltakelse i Trygg på trening bidrar til at klubber og særforbund får på plass retningslinjer og system for rapportering. I tillegg undersøkes hva deltakerne på kursene tar med seg, om de tenker at kursene gjør dem bedre i stand til å iverksette tiltak for å forebygge overgrep mot barn, og hvordan de vil forsøke å bruke innsikter fra kurset i egen klubb.

Trygge idrettsmiljøer i hestesporten i Sverige og Norge er et prosjekt hvor FOBU i samarbeid med GIH søker å gi ny kunnskap om seksuell trakassering og overgrep (STO) i hestesektoren. Prosjektet er finansiert av Stiftelsen Hästforskning.

Prosjektet *Skeives erfaringer i idretten*, ønsker å gi ny kunnskap om hva som fremmer og hindrer åpenhet og deltagelse i breddeidretten blant ulike grupper skeive. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Telemarksforskning.

I et prosjekt om *Sports betting* undersøkes unges holdninger og oppfatning av normer knyttet til pengespill, samt motiver og praksisene som muliggjør deltagelse i ulike spill, spesielt sports betting. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Universitetet i Bergen.

I kunnskapsoversikten *Den gode treneren* skal det utarbeides en rapport som skal sammenstille forskningsbasert kunnskap fra forskjellige trenerfaglige perspektiver for å fremme deltagelse, utvikling og prestasjon i barne- og ungdomsidrett.

Krenkende opplevelser i idretten er et prosjekt der man vil skaffe mer informasjon om utsatthet for ulike former for krenkelser i norsk idrett. Dette er kunnskap som kan være til nytte i norsk idretts forebyggende arbeid mot, og håndtering av, ulike typer krenkelser.

Ressurssenter for menn (Reform) har tatt initiativ til å teste ut programmet *Coaching boys into men* i tre ishockeyklubber i Norge. Formålet med programmet er å gi trenere i disse klubbene opplæring i hvordan de bedre kan snakke med gutter om temaer som; personlig respekt, følelser, konflikthåndtering, kjærestevold, samtykke og seksuell helse. FOBU skal følgeforske dette programmet.

Vi støtter også prosjektet *Vekst, modning og trening* som undersøker hvordan trening påvirker kondisjonen gjennom puberteten, prosjektet *Utvikling av fysisk form, treningsbelastning, skader/sykdom og psykososiale elementer i ungdomsidretten* og en *Longitudinell studie av prestasjons- og helsebestemmende faktorer i svømming* som alle tilhører Institutt for fysisk prestasjonsevne.

Prosjektet: *Er idretten en god oppvekstarena for barn?* har undersøkt kontroverser rundt organiseringen av barneidretten. Datamaterialet er intervjuer med nøkkelpersoner i NIF sentralt som håndterer brudd på Bestemmelser om barneidrett, og andre aktører som har vært involvert i utformingen eller oppfølgingen av bestemmelsene.

I tillegg til de ovennevnte prosjekter bidrar vi i flere større og mindre forskningssamarbeid nasjonalt og internasjonalt.

Alle senterets pågående forskningsprosjekter er beskrevet utfyllende under Forskningsprosjekter.

Organisering og økonomi

Forskningssenter for barne- og ungdomsidrett er en egen enhet med egne formål, men flere av prosjektene våre finansieres hovedsakelig eller delvis i samarbeid med Institutt for idrett og samfunnsvitenskap, andre institutter og NIF. Den nære tilknytningen til flere fagmiljøer ved NIH har gjort det mulig for FOBU å etablere en bredere forskningsportefølje enn vi ville greid alene.

FOBU har i 2022 hatt ansatte i 6,7 årsverk, i tillegg kommer forskningsmedarbeidere som har vært ansatt på timesbasis som tilsvarer cirka 0,5 årsverk. NIH har støttet senteret med interne bidrag i form av veiledning av stipendiater, en stipendiatstilling lagt til senteret og delfinansiering av prosjekter innenfor forskningssenterets satsningsområder.

Personell

Følgende personer har vært tilknyttet FOBU i 2024:

Administrasjon

Leder og forsker: Åse Strandbu

Vikarierende leder og forsker fra 1.09.23-30.06.2024: Hanne Elisabeth Sogn

Kontorsjef: Lene Røe

Stipendiater

Anette Skilbred, Irmelin Instebø Faye Larsen, Lars Erik Espedalen, Linn Engdahl-Høgåsen, Lotte Stang Aune, Marie Loka Øydna, Thomas Mangor Jørgensen.

Forskere

Anette Skilbred, Christian Thue Bjørndal, Hanne Elisabeth Sogn, Henrik Gagnås, Jan Åge Kristensen, Lotte Stang Aune, Milla Saarinen, Morten Renslo Sandvik, Nina Sølvberg.

Forskningsmedarbeidere

Audun Fylling, Erik Pedersen Hagen, Gina Gedick, Irmelin Instebø Faye Larsen, Katharina Bonnevie, Kristina Hetland, Malin Stubrud Johannessen, Marianne Godøy

Forskere ved NIH sine institutter som bidrar i ulike prosjekter

Bjørn Harald Oldstad, Grethe Myklebust, Halvard Grendstad, Hege Grindheim, Jostein Hallén, Lars Martin Tingelstad, Live S. Luteberget, Sigmund Loland, Siv Gjesdal, Truls Raastad, Yngvar Ommundsen, Ørnulf Seippel.

Bidrag fra og samarbeid med eksterne forskere: Gerd Marie Solstad, Anders Bakken og Kari Stefansen fra NOVA, Jens Christian Nielsen ved Universitet i Århus, Sara Soderstrom ved University of Michigan, Jill Purdy ved University of Washington, Forskere ved CICERO, Susanne Johansson (GIH), Susanna Hedenborg (Malmö Universitet), forskere ved Telemarksforskning,

Finansiering og økonomi

Finansiering

- ✓ Kulturdepartementet bevilget 4 000 000 millioner kroner i grunnstøtte til drift og videreutvikling av FOBU i 2024.
- ✓ Norges idrettsforbund bidrar med 340 000 kroner hver til prosjektet Hva fasiliteter deltakelse i idrett for ungdom med funksjonsnedsettelse (Engdahl-Høgåsen).
- ✓ Norges forskningsråd bidrar med 2 252 000 kroner til prosjekt om Elevers læring og utvikling på spesialiserte idrettsungdomsskoler (Bjørndal m.fl).*
- ✓ Norges forskningsråd bidrar med 3 346 000 kroner til prosjektet Klima og idrett (Seippel m.fl).*
- ✓ Stiftelsen hestforskning bidrar med 990 000 kroner til prosjektet Trygge idrettsmiljø i hestesporten i Sverige og Norge (Strandbu m.fl).*
- ✓ Telemarksforskning via Bufdir bidrar med 250 000 kroner til prosjektet Skeives erfaringer i idrettsn (Sogn og Strandbu).
- ✓ NIF bidrar med 75 000 kroner til prosjektet Den gode treneren (Gagnås m.fl.)
- ✓ BHSS bidrar med 185 000 kroner til Tilrettelegging av fysisk aktivitet for barn og unge med funksjonsnedsettelse (Aune).*
- ✓ SPILLFORSK via UiB bidrar med 150 000 kroner til prosjektet Sport betting. (Kristensen m.fl).

Økonomi

- ✓ Et resultat på 2 475 143 kroner ble overført fra 2023 til 2024. Av overføringen var det meste bundet til pågående doktorgradsprosjekter, hvor kostnader påløper over flere år.
- ✓ For 2024 viser resultatregnskapet et overforbruk på 688 490 kroner. Dette skyldes at inntekter fra fire ulike prosjekter (prosjektnummer 1271, 1845, 1850 og 1851), totalt 3 061 715 kroner, ikke ble bokført i regnskapsåret 2024. Disse inntektene ble i stedet bokført i januar 2025. I søknaden sendt til KUD i desember 2024, ble det estimert et underforbruk på 2,3 millioner kroner. Når inntektene som ble bokført 2025 legges til resultatet for 2024 stemmer dette overens.
- ✓ I realiteten starter FOBU 2025 med en overføring fra 2024 på 2,3 millioner kroner. Av disse midlene er cirka 1,5 millioner bundet opp en postdoktorstilling og til pågående forskningsprosjekter, mens i overkant av 800 000 kroner skyldes refusjon av sykepenger og foreldrepermisjon i 2024.
- ✓ Det er noe usikkerhet rundt budsjettering av lønnsmidler for 2025 grunnet at lønnsforhandlingene i staten ble forsinket og dermed er ikke oppgjøret for lokale lønnsforhandlinger klart.
- ✓ Se vedlegg med estimert regnskap 2024 og budsjett for 2025.

*Rest inntekt for 2024 ble bokført i 2025. Se regnskap for bokført sum.

Forskningsprosjekter

Doktorgradsprosjekter

Sosial inkludering og ekskludering i ungdomsidretten

Stipendiat: Lars Erik Espedalen

Veiledere: Ørnulf Seippel og Åse Strandbu

Startdato: 19.06.2017

Foreløpig sluttdato: 30.06.2025

I dette prosjektet undersøkes hvordan den organiserte idretten inkluderer og ekskluderer ungdom.

Første del av prosjektet er to artikler om grunner til at ungdom slutter med organisert idrett, basert på Ung i Oslo-undersøkelsene fra 2015 og 2018. Med både kvantitative og kvalitative data studeres i hvilken grad ungdommer opplever at de blir presset ut av idretten kontra at de slutter fordi de ønsker å bruke tiden på andre ting. Vi undersøker også forskjeller i grunner til frafall mellom ungdommer med foreldre med mer og mindre ressurser, foreldre som er født i utlandet eller Norge samt kjønnsforskjeller. Denne delen av prosjektet gir kunnskap om frafallet i ungdomsidretten og hvilke deler av frafallet som er problematisk.

Andre del av prosjektet handler om hvordan både ungdom og foreldre opplever å være en del av idretten. Dette vil gi mer inngående kunnskap om hvordan idretten oppleves likt og forskjellig i ulike samfunnslag og hvordan man kan minke sosiale forskjeller i ungdomsidretten (sosioøkonomisk status, etnisitet, og kjønn). Den ene artikkelen i denne delen av prosjektet er en analyse av begrunnelser for å drive med idrett fra 2578 ungdommer i Ung i Oslo 2018-undersøkelsen. Den andre artikkelen er basert på 40 intervjuer med foreldre til tenåringer i fotballklubber og langrennssklubber om hva som er fint og krevende med å være forelder i den organiserte ungdomsidretten. Vi utforsker hvordan foreldre med ulike sosioøkonomiske forutsetninger opplever de økonomiske utgiftene til barnas idrettsdeltakelse.

Tre artikler er publisert i internasjonale forskningstidsskrift og én artikkel er sendt inn til vurdering . Arbeidene er presentert på en rekke ulike møter, samlinger og konferanser i inn- og utland. Eksempler: Bystyregruppe AP, Vestland frivillighetskonferanse, NIF sin aktivitetssatsing for for å forhindre frafall blant ungdom, håndballforbundet, svømmeforbundet, fem internasjonale forskningskonferanser, barne- og ungdomstrenerkonferansen.

Prosjektet er delvis finansiert av midler fra Norges Idrettsforbund og er en del av et samarbeid med ungdomsforskningsgruppa ved NOVA.

Sunne prestasjonsmiljøer i ungdomsidrett: Forebyggende arbeid i forhold til medikalisering og doping

Prosjektet er delt inn i to doktorgradsprosjekter: Ungdomsidrett og prestasjonsfremmende midler og Idrettsmiljøer blant ambisiøs idrettsungdom: Hva fremmer, og hva hemmer utviklingen av en sunn prestasjonskultur?

Ungdomsidrett og prestasjonsfremmende midler

Stipendiat: Anette Skilbred

Veiledere: Sigmund Loland og Åse Strandbu

Startdato: 01.09.2019

Sluttdato: 20.01.2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1238

Formålet med prosjektet er å få innsikt i hvilke forståelser unge utøvere har av prestasjonsfremmende midler og hvordan konstruksjonen av forståelser og meninger skjer. Dette handler blant annet om hvem som er *viktige andre* når unge utøvere konstruerer sine forståelser av slike midler. De viktige andre består av individer, organisasjoner og grupper av mennesker som er viktige for utøveres forming av egne forståelser. Til sammen utgjør de utøveres nettverk som har betydning når unge utøvere samskaper forståelser med andre.

Unge utøvere står på springbrettet både inn i det voksne liv, og et mulig toppidrettsliv. De er i en fase der identitet og verdier formes i samhandling med jevnaldrende, trenere, foreldre og andre sosiale krefter. Disse forholdene gjør de særlig sårbare for press og påvirkning, og de er derfor interessante å studere nærmere i den formative fasen.

Datagrunnlaget er intervjuer med elever på toppidrettsgymnas. De er en ambisiøs gruppe ungdommer, som i stor grad prioriterer idrett i hverdagen. Ungdommene representerer følgende idretter: ishockey, håndball, svømming, fotball, motocross, langrenn, skiskyting og friidrett. Studien tar tak i utøvernes egne beskrivelser av hvordan de forstår, og hvilken kunnskap de har om prestasjonsfremmende midler. Kvalitative metoder egner seg godt for å forstå meninger og motiver i lys av den sosiale konteksten de er en del av. At de er elever/utøvere ved ulike toppidrettsgymnas, er en viktig del av den sosiale konteksten for disse ungdommene. Hverdagen deres består av mye trening og konkurranse og er sterkt formet av at de går på videregående skole der de kombinerer skole med å satse på idretten de utøver.

I tillegg til empiriske studier gjennomføres en litteraturstudie. Litteraturstudien gir en oversikt over tidligere forskning på feltet og hva vi vet om unge utøvere og prestasjonsfremmende midler.

Prosjektet har resultert i 4 publiserte artikler og Skilbred disputerte i juni 2024.

Doktorgradsprosjektet er delvis finansiert av Norges Idrettsforbund og Antidoping Norge.

Idrettsmiljøer blant ambisiøs idrettsungdom: Hva fremmer og hva hemmer utviklingen av en sunn prestasjonskultur?

Stipendiat: Jan Åge Kristensen

Veileder: Yngvar Ommundsen og Frank Abrahamsen

Startdato: 01.09.2019

Sluttdato: 18.10.2023

Ungdomsidretten har et stort helsefremmende potensiale. Men ungdomsidrettsmiljøer kan også være preget av prestasjonsfokus med forventninger og press fra omgivelsene om å prestere og oppnå gode resultater. Samtidig er ungdomsperioden for mange karakterisert ved lav risikopersepsjon og høy risikovillighet vedrørende egen helse. Dette kan bidra til å øke viljen blant

unge ambisiøse utøvere til å ta sjanser og sette helsen på spill i jakten på prestasjon og gode resultater.

Målet med prosjektet er å belyse sider ved ungdomsidretten som kan forebygge usunne helsevalg. Vi utvider eksisterende forskning som primært har undersøkt doping og helsepraksis med potensiell helserisiko som bruk av smertestillende preparater, kosttilskudd og deltagelse i idrett til tross for skade.

Prosjektet er forankret i sosial-psykologisk holdningsteori og inkluderer en systematisk oppsummeringsstudie av eksisterende forskning og tre empiriske delstudier. De empiriske delstudiene belyser betydningen av ulike sosiale og personlige faktorer utløsende så vel som beskyttende rolle. Datainnsamlingen er gjennomført blant ungdomsutøvere i alderen 15- 20 år ved ulike toppidrettsgymnas, fylkesdrevne toppidrettsskoler og ishockeyklubber i Norge.

Doktorgradsprosjektet bidrar med kunnskap som kan fremme en robust og sunn prestasjonskultur i idretten, samt gi nyttig kunnskap til bruk i holdningsskapende arbeid i ungdomsidretten.

Kristiansen disputerte 5. mars 2024 og har tre publiserte artikler: en oppsummeringsstudie og to empiriske studier. I tillegg er en fjerde artikkel under vurdering for publisering i et internasjonalt tidsskrift.

Prosjektet hovedsakelig finansiert av Norges idrettshøgskole.

Hva fasiliterer deltagelse i idrett for ungdom med funksjonsnedsettelse?

Stipendiat: Linn Engdahl-Høgåsen

Veiledere: Åse Strandbu og Marte Bentzen

Startdato: 1.08.2021

Foreløpig sluttdato: 22.1.2026

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1267

Ungdom med funksjonsnedsettelse er mindre representert i den organiserte idretten enn sine jevnaldrende. Dette er en utfordring sett fra et psykososialt perspektiv knyttet til jevnalderfellesskap og ungdomstid, men også fra et rettighetsperspektiv innenfor idrettskonteksten - formelt uttrykt gjennom 'Langtidsplanen for norsk idrett 2023-2027' der Norges Idrettsforings overordnede formål er «...at alle mennesker gis muligheten til å utøve idrett etter egne ønsker og behov (...)». Linn Engdahl-Høgåsen sitt doktorgradsarbeid sikter på å få større forståelse og innblikk i ungdom med funksjonsnedsettelse sine subjektive opplevelser med å delta i organiserte idrettstilbud og grunnene til at de velger å delta. Prosjektet har som mål å bidra med nyanser knyttet til ungdom med funksjonsnedsettelse sin deltagelse i organisert idrett på en måte som kan gi bredere forståelse for hvordan trenere, foresatte, klubber, og øvrig samfunn kan motivere til deltagelse i organisert idrett for denne gruppen over tid. I tillegg til en publisert systematisk litteraturoversikt om deltagelse for ungdom med funksjonsnedsettelse i den organiserte idretten, er det planlagt tre andre studier. To studier handler om ungdommene selv, og en studie tar for seg ungdommenes foresatte, deres trenere eller ansatte i klubben/organisasjonen de er en del av. Ungdommene er mellom 13-17 år med en fysisk funksjonsnedsettelse, fra ulike deler av landet og har vært aktive i

den organiserte idretten fra de var barn (12 år og nedover). Datamaterialer er taleinnspillinger ungdommene selv gjør i etterkant av fullført trening i organisert aktivitet, samt intervjuer.

En artikkel er publisert. Dette er en systematisk litteraturoversikt som viser hvordan deltakelse blir forstått, målt og hvilke metoder som blir anvendt i forskningen, samt hvilket fokus forskere har når de studerer deltakelse i idrett for mennesker med funksjonsnedsettelse. Neste steg i doktorgradsprosjektet er to studier der ungdommenes 'stemme' og aktuelle utøvere er i gang med å spille inn sine opplevelser med å delta i organiserte idrettstilbud.

Doktorgradsprosjektet er delvis finansiert av Norges Idrettsforbund og Nasjonalt kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse.

Elevers læring og utvikling på idrettsungdomsskoler

Stipendiat: Marie Loka Øydna

Startdato: 1.1.2022

Foreløpig sluttdato: 31.12.2026

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1845

Doktorgradsprosjektet er en del av NFR-prosjektet *Elevers læring og utvikling på spesialiserte idrettsungdomsskoler*. Dette består av fire arbeidspakker og blir nærmere beskrevet under øvrige forskningsprosjekter. Øydna sitt doktorgradsprosjekt er arbeidspakke 1 som er en kvalitativ feltstudie som undersøker idrettselevs læring og utvikling fra et sosiokulturelt perspektiv. Prosjektet handler om hvordan deltakelse i en idrettsklasse på ungdomsskolen påvirker ungdommenes læring og forventninger som utøvere. Arbeidspakken fokuserer på (a) de praksisene og pedagogiske strategiene som anvendes i skoletreninger for å utdanne idrettselever, (b) hvordan elevene forhandler med forventninger de møter i skole- og treningshverdagen, og (c) elevenes egne erfaringer med sin hverdag som idrettselev og deres overgang til videregående skole. Doktorgradsprosjektet vil frembringe kunnskap om hvordan idrettsungdomsskoler fungerer som en utviklingsarena for idrettsaktive og ambisiøse ungdom.

Beskrivelse av hele NFR-prosjektet står under øvrige forskningsprosjekter.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Motivasjon og glede i overgangen til ungdomsidrett

Stipendiat: Thomas Mangor Jørgensen

Veiledere: Siv Gjesdal og Frank Eirik Abrahamsen

Startdato: 1.8.2022

Foreløpig sluttdato: 31.07.2026

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1213

I dette doktorgradsprosjektet undersøkes overgangen fra barneidrett til ungdomsidrett i norsk organisert idrett med et fokus på motivasjon, trivsel og deltakelse. Mange barn er med i idretten og trives godt, samtidig er det flere som velger å slutte på grunn av et økende press og fokus på prestasjon utover ungdomsårene. Dette prosjektet har til hensikt å undersøke noen av de

endringene som potensielt skjer i overgangen til ungdomsidretten ved å følge flere idrettsklubber over tid gjennom overgangen. Første studie i dette prosjektet er publisert i en vitenskapelig journal og arbeidet med å samle inn data til flere studier er i gang. Den første studien handler om hva som fører til trivsel for unge utøvere som nettopp har startet i ungdomsidretten. Data ble samlet inn gjennom å dele ut et spørreskjema til spillerne, i tillegg til intervjuer.

Prosjektet er i hovedsak finansiert av NIH.

Tilpasset fysisk aktivitet for barn og unge med funksjonsnedsettelse

Stipendiat: Lotte Stang Aune

Veiledere: Marte Bentzen, Anna Ullenhag, Anika Jordbru

Startdato: 1.9.2023

Foreløpig sluttdato: 31.08.2026

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1271

Doktorgradsprosjektet skal utfra et motivasjonelt perspektiv utforske ungdommer med funksjonsnedsettelse sin opplevelse av deres opphold på et helsesportssenter og hvordan det har påvirket deres motivasjon for fysisk aktivitet, og de potensielle longitudinelle virkningene et (re)habiliteringsopphold kan ha for deres motivasjon for fysisk aktivitet i løpet av det første året etter hjemkomst. Utvalget i prosjektet er ungdommer mellom 13 og 17 år som har vært på et spesialisert rehabiliteringsopphold (enten Beitostølen Helsesportssenter eller Valnesfjord Helsesportssenter) og klarer å svare på og reflektere rundt spørsmålene som stilles. Helsesportssentrene bistår i rekrutteringsprosessen. Prosjektet er multimetodisk og omfatter en longitudinell spørreundersøkelse, observasjoner og intervjuer (enkeltintervjuer i en studie og oppfølgingsintervjuer over ett år i en annen studie).

Prosjektet er i finansiert av Nasjonal kompetansetjeneste for barn og unge med funksjonsnedsettelse, Beitostølen helsesportssenter og FOBU.

Fra klimakunnskap til klimatiltak i idrett (Framing Climate Knowledge and Climate Action in Sport – CAS WP3)

Stipendiat: Irmelin Ingebø Faye Larsen

Veiledere: Ørnulf Seippel og Morten Renslo Sandvik

Startdato: 1.1.2024

Foreløpig sluttdato: 31.12.2026

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1850

Doktorgradsprosjektet er en del av NFR-prosjektet *From Climate Knowledge to Climate Action in Sport* (CAS). Prosjektet består av fem arbeidspakker og blir nærmere beskrevet under øvrige forskningsprosjekter. Doktorgradsprosjektet er arbeidspakke tre, og undersøker hvordan norske idrettsklubber forstår den utfordringen klimakrisen kan utgjøre for deres idrett, og hvordan klubbene ser for seg og eventuelt utvikler tiltak som svar på denne utfordringen. Prosjektet følger klimaarbeidet i tre ulike idretter: motorsport, fotball og ski. Det vil bli gjennomført omtrent 30

intervjuer, 10 klubber innen hver av idrettene, der 18 av de vil være individuelle intervju og 12 vil være fokusgruppe intervju.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Øvrige forskningsprosjekter

Trygg på trening

Prosjektmedarbeidere: Åse Strandbu, Hanne Sogn, Morten Renslo Sandvik, Lotte Stang Aune, Nina Sølvberg

Startdato: 01.09.2021

Sluttdato: September 2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 2290

Forskningsprosjektet er en følgeforskning av kurset *Trygg på trening* utviklet av Redd Barna. Hovedmålsettinger for kurset er å sikre at trenere og andre ansvarlige voksenpersoner og frivillige i idretten har kunnskap om seksuelle overgrep mot barn.

Følgeforskningen har til hensikt å undersøke om deltakelse på kurset fører til økt kunnskap og handlingskompetanse blant trenere og andre frivillige som deltar, og om deltakelse på kurset bidrar til at klubber får på plass retningslinjer og system for rapportering. Følgeforskningsprosjektet ser også på hva deltakerne tar med seg fra kursene, om de tenker at kursene gjør dem bedre i stand til å iverksette tiltak for å forebygge overgrep mot barn, og hvordan eventuelt forsøker å bruke innsikter fra kurset i egen klubb. Datamaterialet er primært observasjoner, intervjuer og fokusgruppeintervjuer.

Første delrapport ble avlevert juni 2022, og besvarte tre problemsstillinger: Først beskrev vi tidligere forskning om vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom i idretten og i det norske samfunnet for øvrig, deretter beskrev vi endringsforståelsene som ligger til grunn for kurset ved å undersøke hvordan prosessen med å utvikle og implementere kurset i tre særforbund, så ut. I tillegg diskuterte vi målsettinger og problemantagelser som lå til grunn for de ulike aktørenes perspektiver.

Et viktig funn i delrapport I var at forskning om vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom, både i og utenfor idretten, viser at en betydelig andel av overgrepene utføres av jevnaldrende, mens Trygg på trening i hovedsak setter søkelys på voksne tillitspersoner og trenere som mulige utøvere av vold og seksuelle overgrep. Det påpekes derfor i rapporten at problemantagelsen som ligger til grunn for kurset, ikke fullt ut speiler utfordringene frivillige og trenere bør være oppmerksomme på. Et annet funn var at aktørene som er involvert har noe ulike perspektiver på kursets målsettinger og underliggende problemantagelser. Blant annet gjaldt dette NIFs og Redd Barnas syn på hvorvidt overgrep utenfor idretten også skulle tematiseres i kurset. Et tredje funn er at implementeringsprosessen, slik den opprinnelig var tenkt, i noen grad har stoppet opp.

Sluttrapporten, som ble publisert i oktober 2024, tok for seg følgende problemstillinger:

1. Har implementeringen av Trygg på trening bidratt til at tillitspersoner i idretten har bedre kompetanse og opplever større trygghet i møte med barn som kan ha vært eller er utsatt for seksuelt voldelig og/eller utnyttende atferd i og utenfor idretten?
2. Har implementeringen av Trygg på trening bidratt til at tillitspersoner i idretten varsler og med det bidrar til å avdekke seksuelt voldelig og/eller utnyttende atferd mot barn?
3. Hvordan har samspill og forbindelseslinjer mellom de ulike aktørene involvert i implementeringen av Trygg på trening virket på implementeringsprosessen?

Basert på vår følgeforskning av *Trygg på trening* anbefaler vi at kurset inkluderes som et verktøy i norsk idretts videre arbeid med å sikre barn en trygg idrettshverdag. Anbefalingen er basert på tilbakemeldinger fra kursdeltagere, og behovet de uttrykker at de har for mer kunnskap og kompetanse om temaet. Anbefalingen baserer seg også på tilbakemeldinger fra særforbundene som har vært involvert i utrulling av Trygg på trening. I rapporten peker vi også på forbedringer som bør gjøres, både knyttet til kursets innhold, og til den videre prosessen med utrulling av kurset.

Prosjektet er finansiert av Redd barna

Fra klimakunnskap til klimatiltak i idrett (From Climate Knowledge to Climate Action in Sport-CAS)

Prosjektleder: Ørnulf Seippel

Forskere og prosjektmedarbeidere: Morten Renslo Sandvik, Ørnulf Seippel, Åse Strandbu, Irmelin Ingebø Faye Larsen, Marianne Godøy

Startdato: 01.07.23

Foreløpig sluttdato: 30.06.2027

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1850

Hvor stort er den organiserte idrettens klimaavtrykk og hvilke sider ved idrettsaktivitet (som anlegg, transport og utstyr) fører til størst utslipp av klimagasser? Hva er effektive tiltak for å redusere idrettens klimaavtrykk? Hvordan forholder ledere i idrettsorganisasjoner seg til kunnskap om den organiserte idrettens klimaavtrykk? Og hvordan kan idrettsorganisasjoner lykkes med å redusere utslipp av klimagasser fra idrettsaktivitet? Dette er sentrale spørsmål i forskningsprosjektet From Climate Knowledge to Climate Action in Sport (CAS).

Nasjonale og internasjonale klimamål krever gjennomgående samfunnsendring, og er dermed noe også idrettsorganisasjoner må forholde seg til. I sitt arbeid med å utvikle en bærekraftstrategi, har Norges idrettsforbund pekt på mål 13 – stoppe klimaendringene – som et av fem prioriterte bærekraftsmål, og som det innsatsområdet der idrettsorganisasjonen har størst forbedringspotensial. Flere særforbund og idrettsarrangementer har gjort liknende prioriteringer og satt klimatiltak på agendaen.

Hovedmålet med CAS er å undersøke hvordan gode klimatiltak i idrettsorganisasjoner blir til på bakgrunn av kunnskap om idrettens klimaavtrykk. Prosjektet kombinerer livsløpsanalyser for å beregne utslipp av klimagasser fra utvalgte idrettsaktiviteter, naturlige eksperiment for å teste effekten av ulike tiltak, og sosiologiske undersøkelser av hvordan idrettsorganisasjoner utvikler tiltak og lykkes, eller ikke lykkes, med å redusere klimagassutslipp fra idrettsaktiviteter. Prosjektet dreier seg i hovedsak om skisport, motorsport og fotball.

Prosjektet gjennomføres i samarbeid med CICERO Senter for klimaforskning, University of Washington og University of Michigan. FOBU er ansvarlig for prosjektet som helhet, og for de sosiologiske undersøkelsene.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Elevers læring og utvikling på spesialiserte idrettsungdomsskoler

Prosjektleder: Christian Thue Bjørndal

Startdato: 1.10.21

Foreløpig sluttdato: 30.9.2025

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1845

Å gi muligheter for talentutvikling i skolen har blitt en populær tilnærming i utdanningssektoren. I Norge er det vanligste eksemplet å tilby talentutvikling i idrett. En ny, spesialisert sektor av norske ungdomsskoler tilbyr nå idrettsklasser til unge idrettsutøvere. Utdanningsdirektoratet hadde i 2021 godkjent 23 slike spesialiserte ungdomsskoler med en total kapasitet på 4152 elever.

Hvorvidt og hvordan sportsklasser bidrar til bedre prestasjoner i idrett og skole, er uvisst. Hvordan hybridisering av skole og idrett påvirker ungdoms sosialiseringprosesser gjennom de tidlige ungdomsårene, er et forskningsområde som må prioriteres. De få tilgjengelige studiene på dette emnet indikerer at velmente forsøk på å hjelpe idrettsutøvere til å lykkes i både idrett og skole kan være problematisk. Å håndtere disse vanskelige utfordringene er viktig på grunn av ansvaret, institusjonelt sett, for å sikre at idrettsklasser tilbyr unge mennesker bærekraftige karriereveier, og på grunn av presset ungdomsidrettsutøvere møter for å oppnå de samme generelle utdanningskvalifikasjonene som andre.

Hovedmålet med dette prosjektet er derfor å utforske sosialisering prosessene til idrettsutøvere i alderen 13-15 år i Norges spesialiserte ungdomsskoler. Vi er spesielt interessert i hvordan deltakelse i idrettsklasser på ungdomsskolen påvirker idrettsutøveres læring i idrett og skole, deres motivasjon og psykososiale utvikling, og deres helse og velvære. Et tilleggsmål er å undersøke den sosiale bakgrunnen til elevene som går på spesialiserte idrettsungdomsskoler, og om enkelte grupper marginaliseres ut fra deres sosiale bakgrunn, kjønn eller etnisitet. Studien er delt i fire arbeidspakker.

Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Arbeidspakke 1 - Elevers læring og utvikling på idrettsungdomsskoler

Stipendiat: Marie Loka Øydna

Startdato: 1.1.2022

Foreløpig sluttdato: 31.12.2026

Arbeidspakke 1 er en kvalitativ case-studie som undersøker idrettselevers læring og utvikling fra et sosiokulturelt perspektiv. Vi er spesielt interessert i hvordan deltakelse i en idrettsklasse på ungdomsskolen påvirker ungdommenes læring og forventninger som utøvere. Arbeidspakken undersøker (a) de praksisene og pedagogiske strategiene som anvendes i skoletreninger for å

utdanne idrettselever, (b) hvordan elevene forhandler med forventninger de møter i skole- og treningshverdagen, og (c) elevenes egne erfaringer med sin hverdag som idrettselev og deres framtidsforventninger. Med denne arbeidspakken ønsker vi å bidra med kunnskap om hvordan idrettsungdomsskoler fungerer som en utviklingsarena for idrettsaktive og ambisiøse ungdom.

Arbeidspakke 2 - Motivasjon hos idrettsungdomsskoleelever

Prosjektleder: Siv Gjesdal

Arbeidspakke 2 har som formål å undersøke motivasjon hos elever i idrettsklasser på ungdomstrinnet. Vi ønsker å undersøke hvorfor elevene velger idrettstilbud og om motivasjonen endrer seg over de tre årene på ungdomsskolen. Vi vil også knytte motivasjon til ulike relevante aspekter som trivsel, opplevd kompetanse, vitalitet og identitet. Baselinedatainnsamling ble gjennomført høsten 2022, hvor alle elevene ved 7 skoler svarte på et spørreskjema. 8.klassene ved de samme skolene svarer på samme spørreskjema hvert halvår de neste tre årene. Siste datainnsamling er planlagt våren 2025. Vi har også gjennomført intervjuer med ungdommene.

Arbeidspakke 3 - Mental og fysisk helse og uhelse

Postdoktor: Milla Saarinen

Startdato: 1.2.2023

Foreløpig sluttdato: 31.1.2026

Arbeidspakke 4 undersøker trivsel og velvære, stress og press, idrettsrelaterte helseproblemer, og vekst og modning hos elever i idrettsklasser på ungdomstrinnet. Vi undersøker hvordan biopsykososiale indikatorer på helse og velvære endrer seg gjennom de tre årene på ungdomsskolen. Vi vil også undersøke om helse og velvære samvarierer med elevens vekst og modning. Baselinedatainnsamling ble gjennomført høsten 2023, hvor alle elevene ved 7 skoler svarte på et spørreskjema og høyde og vekt måles. 8.klassene ved de samme skolene svarte på samme spørreskjema og høyde og vekt måles hvert halvår de neste tre årene. Siste datainnsamling er planlagt våren 2026. Det blir også gjennomført intervjuer med ungdommene.

I løpet av 2024 har forskningen gått frem som planlagt. Våren 2024 ble den andre datainnsamlingen i prosjektet gjennomført, og høsten 2024 den tredje. Sommeren 2024 ble brukt til å analysere de innsamlede dataene, rapportere funnene og presentere resultatene på internasjonale kongresser. Totalt er det skrevet tre forskningsartikler basert på funnene, hvorav én er publisert og én annen er akseptert for publisering. Dataene fra høsten 2024 vil bli brukt til å skrive en ny artikkel tidlig i 2025, som undersøker sammenhengen mellom mental helse og idrettsskader blant elever ved idrettsskoler.

Arbeidspakke 4 - Idrettsungdomsskoleelever sosiale bakgrunn og tidsbruk

Forsker: Lotte Stang Aune, Christian Thue Bjørndal

Arbeidspakke 3 har som formål å kartlegge elever i idrettsklasser sin sosiale bakgrunn, tidsbruk i hverdagen (vei til/fra skolen, tid brukt på lekser, trening, antall timer søvn m.m.) og trivsel.

Spørsmålene i spørreundersøkelsen tar utgangspunkt i UngData-undersøkelsen sine spørsmål. På denne måten kan dataene sammenlignes med data fra tidligere gjennomførte UngData-undersøkelser. Undersøkelsen er selvstendig og har utover like spørsmål ingen tilknytning til Ungdata. Datainnsamling ble gjennomført våren 2023.

Evaluering av "Idrett for alle i Oslo"

Prosjektmedarbeidere: Anette Skilbred og Morten Renslo Sandvik (NIH), Gerd Marie Solstad (NOVA)

Startdato: 09.09.2019

Foreløpig sluttdato: 31.12.2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1263

Forskningsprosjektet er en følgeevaluering av satsningen *Idrett for alle i Oslo* som ble igangsatt av Oslo Idrettskrets i 2018 og er planlagt å pågå i flere år framover. Hovedelementene i satsningen er informasjons- og påvirkningsarbeid, styrking av driften av idrettslag i områder av Oslo der idrettstilbudet er svakt (idrettsløft) og å utvikle velfungerende klubber til å favne en enda bredere medlemsmasse og motvirke selektivt frafall i ungdomsidretten (foregangsklubber).

Forskningen undersøker i hvilken grad Oslo Idrettskrets oppnår målene om å skape et bredt basistilbud til alle barn og unge i Oslo, redusere kostnadene for deltakelse og oppnå økt aktivitet i organisert idrett. I tillegg undersøkes hvilke betingelser som er avgjørende for å lykkes med å skape bred og vedvarende idrettsdeltakelse. Prosjektet frambringer innsikt om barrierer for deltakelse og forskjeller innad i Osloidretten, og gir et styrket beslutningsgrunnlag for virkningsfulle og inkluderende grep innenfor barne- og ungdomsidretten.

Prosjektet er et samarbeid mellom NOVA og FOBU og er delt inn i fire faser. Ett mål med evalueringen er å identifisere virkninger av idrettssatsingen. I hvilken grad oppnår idrettssatsingen målene om bredere idrettstilbud, reduserte kostnader og økt aktivitet i osloidretten? Et annet mål er å få svar på hvilke mekanismer som bidrar til å understøtte målsettingene i idrettssatsingen. Hvilke forutsetninger og betingelser må være til stede for at man best skal lykkes med å oppnå «idrett for alle»?

Kvalitative og kvantitative metoder anvendes i prosjektet. Det kvalitative arbeidet er intervjuer med personer involvert i og berørt av idrettssatsingen, deltakende observasjon av idrettsaktivitet og dokumentgjennomgang. De kvantitative analysene tar utgangspunkt i undersøkelsen Ung i Oslo (2015, 2018, 2021 og 2024).

Forskningen tar sikte på å frambringe innsikt om barrierer for idrettsdeltakelse og sosiale forskjeller i osloidretten, og gi et styrket beslutningsgrunnlag for å ta virkningsfulle, inkluderende grep innenfor barne- og ungdomsidretten. Baseline-rapport ble publisert i 2020 (Solstad og Bakken, 2020). Rapport fra fase 2, som var en prosessevaluering basert på feltarbeid i et lite utvalg klubber som er med i satsningen, ble publisert i 2022 (Solstad, Sandvik og Sletten, 2022). Et bokkapittel løselig basert på prosjektet er publisert i 2023 (Sandvik og Solstad, 2023). Rapport fra fase 3 lanseres i mars 2025 og to vitenskapelige artikler er under utvikling.

Skeives erfaringer med idrett

Forskere: Hanne Sogn og Åse Strandbu

Startdato: 1.10.2023

Sluttdato: 1.11.2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1241

Forskningsprosjektet *Skeives erfaringer i den organiserte idretten* skal styrke kunnskapsgrunnlaget på et felt det er forsket svært lite på, og gi ny kunnskap om hva som fremmer og hindrer åpenhet og deltagelse blant ulike grupper skeive i breddeidretten. Prosjektet besvarer to overordnede problemstillinger: 1) Hva fremmer åpenhet og deltagelse blant ulike grupper av skeive i idretten? Og 2) Hva hindrer åpenhet og deltagelse blant ulike grupper av skeive i idretten? Rapporten *Hva vet vi om mangfold og inkludering i idretten?* (Rambøll 2023), som blant annet konkluderer med at det er et stort behov for mer forskning på deltakelse og barrierer i idrett blant skeive, og ikke minst hva som er treffsikre tiltak for å inkludere skeive i idretten. En tredje problemstilling er derfor inkludert: 3) Hvordan kan ulike aktører i idretten arbeide for å øke kjønns- og seksualitetsmangfold i idretten?

Prosjektet er et samarbeid mellom Telemarksforskning (TF), Forskningssenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU) ved Norges idrettshøgskole (NIH) og Center for Ungdomsforskning (CeFU) ved Universitetet i Ålborg. Prosjektet finansieres av Bufdir og er en direkte oppfølging av regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023 – 2026), der 'Inkluderende idrett' er ett av tre innsatsområder. To av målene er særlig sentrale for oppdraget: 1) ingen barrierer for deltakelse i idretten og 2) økt kunnskap om skeives deltakelse i idretten, samt tilhørende tiltak 41, utvikle kunnskap om skeives erfaringer med deltagelse i idretten.

Trygge idrettsmiljøer i hestesporten i Sverige og Norge

Forskere: Åse Strandbu, Hanne Sogn og Nina Sølvberg

Oppstartsdato: 01.01.2024

Sluttdato: 31.12.2025

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1851

Formålet med prosjektet er å gi ny kunnskap om seksuell trakassering og overgrep (STO) i hestesektoren for med bakgrunn oppnådd kunnskapen sørge for trygge sosiale miljøer i den svenske og norske hestesektoren. Forskningens mål er å: 1. Undersøke erfaringene, omfanget og egenskapene ved STO innen hestesektoren. 2. Undersøk risikofaktorer og gråsoner som muliggjør STO innenfor hestesektoren. 3. Gi retningslinjer for tiltak og beskyttelse basert på oppnådd kunnskap i samarbeid med sektoren. Undersøkelsen består av to delstudier; en spørreundersøkelse og en intervjustudie. Hestesport er bredt definert og vi ønsker å rekruttere deltagere som har fylt 16 år som har drevet med ridning, ridesport, islandshestsport, travsport, galoppsport eller som har drevet med ridning i tilknytning til en stall uten å konkurrere. Man kan delta i spørreundersøkelsen uansett om en har opplevd seksuell trakassering, overgrep eller ikke. Til intervjustudien vil vi rekruttere personer som har opplevd STO i hestesporten.

Prosjektet er et samarbeid mellom Gymnastik- och Idrottshögskolan, Stockholm – GIH og FOBU og finansieres av Stiftelsen Hästforskning.

Sportsbetting blant unge idrettsutøvere

Forsker: Jan Åge Kristensen (FOBU), Ståle Pallesen (UiB) og Dominic Sagoe (UiB)

Startdato: 1.11.2024

Sluttdato: 31.08.2025

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1214

En vid definisjon av spill kan beskrives som å satse noe av verdi på et utfall der tilfeldigheter helt eller delvis bestemmer utfallet. For mange kan det oppstå problemer når man involverer seg i pengespill. En kan miste kontrollen og spillingen begynner å få negative konsekvenser. Spillavhengighet skaper stor lidelse for de som blir rammet, og for pårørende. Ifølge en befolkningsundersøkelse om omfang av spilleproblemer i Norge er rundt 23.000 personer avhengige av pengespill og om lag 93.000 er i faresonen for å utvikle avhengighet.

Spillavhengighet og ulike problemstillinger knyttet til sportsbetting har også en urovekkende forekomst innenfor idretten. Prevalensstudier viser at spillavhengighet er mer utbredt blant eliteutøvere enn i befolkningen generelt. Samtidig observeres ulike trender og psykososiale mekanismer som bidrar til å øke en sårbarhet for deltakelse i pengespill blant yngre utøvere.

Formålet med prosjektet er å gi ny kunnskap om ulike motiver blant yngre utøvere til å ta del i pengespill (aldersgruppe 16-19 år). Studien tar sikte på å undersøke unges holdninger og oppfatning av normer knyttet til pengespill, samt motiver og praksiser som muliggjør deltakelse i ulike spill, spesielt sportsbetting. Studien består av to delstudier: en intervjustudie og en spørreundersøkelse.

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom FOBU og Universitetet i Bergen (UiB) og finansieres med bidrag fra SPILLFORSK via UiB.

Den gode treneren – en kunnskapsoversikt

Forsker: Henrik Gagnås

Referansegruppe: Christian Thue Bjørndal, Siv Gjesdal og Hanne Sogn

Startdato: 1.11.2024

Sluttdato: 31.01.2025

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1264

Denne rapporten skal sammenstille den mest sentrale forskningen om barne- og ungdomstreneren. Vi skal hente inn forskningsbasert kunnskap fra forskjellige trenerfaglige perspektiver. Ambisjonen er å oppsummere hvilke trener-utøverrelasjoner som fremmer deltagelse, utvikling og prestasjon i barne- og ungdomsidrett.

Vi ønsker å ta hensyn til konteksten forskningen er hentet fra og vil derfor prioritere norsk forskning. Men vi vil også trekke inn de mest sentrale internasjonale bidragene på feltet. En foreløpig disposisjon for kunnskapssammenstillingen er slik:

1. En oversikt over trenerfaglig forskning 2004-2024.
2. Mønster for barn og unges idrettsdeltagelse og spesialisering i Norge.

3. Trenerens rolle i fremme potensielle positive og negative utfall av idrettsdeltagelse for barn og ungdom (herunder motivasjon, mental helse og velvære, psykososiale ferdigheter og prososial atferd, ferdighetslæring og idrettsutvikling).
4. Trenerens rolle i å tilpasse trening og konkurranseaktivitet til vekst, modning og utvikling.
5. Trenerens rolle i talentidentifisering og seleksjon.
6. Trenerens rolle for å fremme inkludering av marginaliserte grupper.
7. Trenerens rolle for å fremme en etisk og bærekraftig idrettspraksis.
8. Topptrenerens arbeidshverdag og virke: Tvetydige forventninger og motstridende interesser.

Prosjektet gjennomføres med bidrag fra NIF.

Krenkende opplevelser i idretten

Forskere: Kari Fasting, Nina Sølvberg, Siv Gjesdal

Oppstartsdato: Mai 2022

Sluttdato: 1.07.2026

Norges idrettsforbund (NIF) har nulltoleranse for diskriminering og trakassering og har i flere år jobbet med forebygging av mobbing, diskriminering, seksuell trakassering og overgrep. Det norske kunnskapsgrunnlaget for igangsetting av de ulike tiltakene har imidlertid vært svært mangelfullt, da det har vært lite forskning på temaet i Norge, og spesielt lite kunnskap om barn, ungdom og unge voksne. Det overordnede målet med prosjektet *Krenkende opplevelser i idretten* var derfor å skaffe til veie mer informasjon og kunnskap som kan være til nytte i norsk idretts forebyggende arbeid mot, og håndtering av, ulike typer krenkelser (psykiske, fysiske og seksuelle) i organisert idrett. NIH er faglig ansvarlig for prosjektet, som er et samarbeid mellom NIF og NIH, med professor emerita Kari Fasting (NIH) som prosjektleder.

Totalt 1261 deltakere i alderen 18–30 år som var medlem av et idrettslag i NIF besvarte et elektronisk spørreskjema med spørsmål om demografi, involvering i idretten, og erfaringer med krenkende opplevelser i idretten siste 12 mnd., samt da de var barn/ungdom.

Prosjektet skal resultere i to rapporter, og deretter artikler. En rapport om unge voksne (18-30 år) sine opplevelser av krenkelser i idretten siste 12 mnd., og en rapport om unge voksne sine opplevelser med krenkelser i idretten da de deltok i barne- og ungdomsidretten. Den første rapporten ble publisert i juni 2024 (Fasting et al., 2024). Basert på resultatene i rapport 1 foreslo forfatterne at NIF fokuserer mer på forebygging av psykiske krenkelser og at det utarbeides felles retningslinjer for forebygging av alle typer krenkelser. Videre at det gjennomføres større omfangsundersøkelser og samtidig søkes mer kunnskap om spesielle grupper (kvinnelige toppidrettsutøvere, trenere, dommere, ikke-heterofile, innvandrere, personer med funksjonsnedsettelse). Det ble også foreslått at det skal satses mer på bevisstgjøring og utdanning spesielt av trenere og utøvere, samtidig som disse gruppene trekkes mer inn i det forebyggende arbeidet.

Rapporten om unge voksne sine opplevelser med krenkende opplevelser i barne- og ungdomsidretten er under arbeid. Den vil bli publisert våren 2025. Problemstillingene som besvares i denne rapporten er:

Hva var omfanget av psykiske-, fysiske- og seksuelle krenkelser i barne- og ungdomsidretten?

Hvem opplevde slike hendelser, hvem utførte de, og hvor skjedde de?

Hvor mange og hvem rapporterte/varslet om krenkelser, hva ble rapportert/varslet om, hvem rapporterte/varslet man til, og hvorfor varslet man ikke?

Er det noen forskjell mellom opplevelser av krenkelser i barneidretten og opplevelser av krenkelser i ungdomsidretten?

Er det noen sammenheng mellom opplevelser av krenkelser i barne- og ungdomsalderen og opplevelser av krenkelser som ung voksen?

Er det noen sammenheng mellom deltakelser i konkurranseidrett og opplevelse av krenkelser i barne- og ungdomsidretten?

Prosjektet har fått økonomisk støtte fra IOC (Women and Sport Award for Europe ved Kari Fasting) og støtte fra Olympic Solidarity, i tillegg til ressurser fra NIF og NIH (Institutt for idrett og samfunnsvitenskapelige fag). I forbindelse med utarbeiding av rapporten om barn- og unge har prosjektet også fått ressurser og tilhørighet til FOBU).

Coaching boys into men – Norsk ishockeys møte med likestillingens neste steg

Forskere: Hanne Sogn og Anette Skilbred

Startdato: Desember 2024

Sluttdato: August 2025

Ressurssenter for menn (Reform) har tatt initiativ til å pilotere programmet *Coaching boys into men* i tre ishockeyklubber i Norge. Formålet med programmet er å gi trenere i disse klubbene opplæring i hvordan de bedre kan snakke med gutter om temaer som; personlig respekt, følelser, konflikthåndtering, kjærestevold, samtykke og seksuell helse. Forskningscenter for barne- og ungdomsidrett (FOBU) har blitt oppmerksomme på initiativet Reform har tatt, og har ovenfor Reform bedt om å få følgeforske prosjektet.

Vårt formål med å følgeforske *Coaching boys into men* er 1) å få innsikt i de ulike aktørenes problemforståelser, 2) å skaffe tilveie kunnskap om hvordan programmet oppleves av involverte klubber og av trenere, og 3) formidle innsikt fra våre observasjoner og intervjuer, for å sikre virkning av programmet slik det er tiltenkt. Vår hovedproblemstilling er som følger:

Hvordan oppleves programmet *Coaching boys into men* av klubber og trenere som er involvert i pilotprosjektet? Hva sier de om styrker og svakheter, relevans og nytte av programmet?

Underproblemstillinger:

- Hvilke problemforståelser har de ulike aktørene og hva skal programmet bidra til å løse?

- Opplever trenere seg bedre rustet til å ta opp ulike spørsmål knyttet til gutters situasjon, etter å ha vært med i programmet?
- Opplever trenere at det de har lært og kompetansen de har fått gjør forskjell i møte med utøverne?

Prosjektet gjennomføres med bidrag fra Zucarellostiftelsen.

Er idretten en god oppvekstarena for barn? Kontroverser og debatter rundt hvordan barneidretten er organisert

Forskere: Åse Strandbu og Hanne Sogn

Startdato: 1. mai 2024

Sluttdato: 31. oktober 2024

Barneidrettsbestemmelsene er reguleringer som skal legge til rette for gode opplevelser for barn.

Bestemmelsene omtales ofte som det viktigste verdidokumentet i norsk idrett, men det finnes overraskende lite kunnskap om hvilke debatter og kontroverser som finnes i dette feltet. Vi har derfor gjennomført en kvalitativ undersøkelse av disse sidene ved barneidretten, der vårt hovedfokus har vært å undersøke kontroverser rundt hvordan barneidretten er organisert.

Datamaterialet er intervjuer med nøkkelpersoner i NIF sentralt som håndterer brudd på

Bestemmelser om barneidrett, og andre sentrale aktører som har vært involvert i utformingen eller oppfølgingen av bestemmelsene. Vi har skrevet en artikkel som er sendt inn til tidsskriftet *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*. Der har det fått positiv vurdering, men må omarbeides før publisering.

Undersøkelsen er en del av et større prosjekt som gjennomføres i samarbeid med Ungdatasenteret ved Velferdsforskningsinstituttet NOVA. Målet med dette prosjektet er å gi oppdatert og utdypet kunnskap om deltagelse i idrett og fysisk aktivitet og opplevelser med idretten blant barn og unge gjennom et samarbeid med Norges idrettshøgskole. Samarbeidet er organisert gjennom et sett delprosjekter. Ovennevnte prosjekt representerer et slikt delprosjekt.

Prosjekter med bidrag fra FOBU

Vekst, modning og trening

Stipendiat: Halvard Grendstad

Veileder: Jostein Hallén

Startdato: 01.08.2019

Sluttdato: 07.09.2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

Prosjektet følger fysisk utvikling hos barn fra de er 12 til de er 15 år. Grupper med jenter og gutter er rekruttert fra en langrennssklubb som bedriver svært mye fysisk aktivitet og fra en skoleklasse der mange bedriver mye mindre fysisk aktivitet. Målsettingen med prosjektet er å forstå hvordan trening påvirker unge menneskers kondisjon gjennom puberteten – en periode der de unge gjennomgår en sterk vekst, modning og utvikling.

Forståelse av sammenhengen mellom trening og vekst kan ha stor betydning for gjennomføring av trening i denne aldersgruppen. I mange idretter er kondisjon en svært viktig faktor for prestasjonsevne, og mange barn og ungdommer trener som små voksne med intervalldrag og lange løpeturer for å forbedre sin kondisjon og prestasjon. Hvordan trening gjennomføres vil igjen kunne ha betydning for om de unge vil fortsette i treningsgruppene eller ikke. Barnas motivasjon til å fortsette vil selvsagt også være påvirket av deres egen prestasjonsutvikling sammenlignet med de andre barna. Det er derfor viktig å få mer kunnskap om hvordan trening virker sammen med vekst og modning i puberteten.

I et tidligere doktorgradsprosjekt (Hege Wilson Landgraff, 2020) fikk vi økt kunnskap om hvordan kondisjonstrening virker. Funnene fra prosjektet tydet på at den kraftige veksten og modningen som skjedde gjennom puberteten i stor grad bestemte utviklingen av hjertestørrelse, muskelmasse, styrke, blodvolum og kondisjon, og at fysisk trening i mindre grad hadde effekt på disse variablene.

I det pågående prosjektet (*Vekst, modning og trening*) har vi tettere oppfølging av barna (de testes tre ganger i året), og bedre metoder for å samle inn informasjon om treningsmengde, treningsintensitet og fysisk aktivitet. Høsten 2020 gjennomførte vi et 8-ukers treningsforsøk der vi delte barna i ulike grupper med ulikt fokus på kondisjonstrening. Vi har også inkludert en kontrollgruppe fra en skoleklasse med barn som driver med lite fysisk aktivitet, slik at vi bedre kan kontrollere for vekst og modning.

Den metodiske tilnærmingen i prosjektet gjør at vi både kan undersøke korttidsseffekt av mye kondisjonstrening (gjennom 8-ukers treningsintervensjon), samt hvor viktig kondisjonstrening og fysisk aktivitet er for utvikling av kondisjon over lenger tid (fra barna er 12 til 15 år).

Datainnsamling i PhD-prosjektet ble fullført november 2022. Treningsforsøket vi gjennomførte høsten 2020 ble publisert i september 2023 (<https://doi.org/10.1111/sms.14489>). Funnene viste at barna som drev ekstra kondisjonstrening hadde samme endring i oksygenopptak som barna som gjorde mindre kondisjonstrening eller var lite fysisk aktiv. Dette tyder på at det ikke var noen korttidseffekt av ekstra kondisjonstrening, og støtter vår hypotese og funn fra tidligere doktorgradsprosjekt. To andre artikler fra prosjektet er sendt inn til internasjonale tidsskrift. Abstract med data fra den ene artikkelen ble presentert på en stor internasjonal konferanse i Boston mai 2024 (ACSM) Avhandlingen fra doktorgraden ble sendt inn september 2024 og er til vurdering i komiteen.

Grenstad disputerer i februar 2025.

Utvikling av fysisk form, treningsbelastning, skader/sykdom og psykososiale elementer i ungdomsidretten

Stipendiat: Lars Martin Tingelstad

Veileder: Truls Raastad, Live S. Luteberget og Grethe Myklebust

Startdato: 01.08.2021

Sluttdato: 01.05.2024

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

Prosjektet har et longitudinelt design og vil undersøke hvordan unge ballspillutøvere utvikler seg gjennom tre år med tanke på fysisk form, treningsbelastning, skader/sykdom og psykososiale karakteristikk. Vi vil også undersøke sammenhengen mellom disse variablene og frafall i idrett og om alder, kjønn eller klasseforskjeller påvirker denne sammenhengen.

Både fysisk form og psykososiale karakteristikk vil bli målt årlig, mens treningsbelastning og skader/sykdom vil bli målt igjennom sesongen. Resultater fra prosjektet kan øke vår forståelse for

hvordan man utvikler seg i ungdomsidretten, som videre kan forbedre måten vi trener på i ungdomsårene, og bidra til å holde ungdommer aktive lengre.

Datainnsamling ved NIH er ferdig, men endelig datamateriale vil først være tilgjengelig rundt sommeren 2025 da våre samarbeidspartnere ved UiA har datainnsamling frem til da. Reviewartikkelen ble publisert ved utgangen av 2023, og artikkel 2 (tverrsnittstudien) er inne til review for øyeblikket.

Prosjektet hører til Institutt for fysisk prestasjonsevne og får økonomisk støtte fra FOBU.

Longitudinell studie av prestasjon, helse og mentale faktorer i svømming

Prosjektleder: Bjørn Harald Olstad

Prosjektmedarbeidere: May Grydeland, Trine Stensrud, Julie Stang, Anne Marte Pensgaard, Tomohiro Gonjo og Ingeborg Ljødal (PhD)

Startdato: 15.1.2019

Foreløpig sluttdato: 31.12.2033

Prosjektnr. i regnskapsrapport: 1200

Hensikten med dette tverrfaglige samarbeidsprosjektet er å følge unge konkurransesvømmere, jenter og gutter fra 11-års alder, gjennom deres aktive svømmekarriere – frem til den dagen de slutter å konkurrere aktivt. Dette for å belyse hvordan faktorer knyttet til helse, motivasjon og svømmeprestasjon utvikler seg over tid og hvordan de påvirker hverandre. I tillegg vil utøvere som slutter følges til de er ferdig utvokst med tanke på lungefunksjon og benmineraltetthet.

Prosjektet er delt opp i tre underprosjekter.

Helsebestemmende faktorer

Svømmere blir utsatt for store treningsmengder allerede i ung alder og dette kan påvirke kroppens utvikling, helse og motivasjon over kortere og lengre tidsperspektiv. En av hensiktene med prosjektet er å undersøke på utvikling i lungevolum, diffusjonskapasitet, respiratorisk muskelstyrke og forekomst av anstrengelsesutløst astma hos svømmere og sammenligne med et referansemateriale. Videre skal utøvernes kroppssammensetning og benmineraltetthet følges over tid i sammenheng med treningsinnholdet for å identifisere hva slags trening som kreves i barne- og ungdomsårene for å utvikle et sunt skjelett og en hensiktsmessig kroppssammensetning.

Motiver og motivasjon som påvirker svømmeren

Hvorfor begynner barn med konkurransesvømming og hva påvirker dem til å fortsette? Årsakene til deltakelse i konkurransesvømming har ikke tidligere blitt studert i norsk svømming, heller ikke idrettsmotivasjon eller hvordan miljøet og treningsbelastningen påvirker deres motivasjon i ung alder. Innsikt i motivene og motivasjonsprosessen i begynnelsen av barnets svømmekarriere kan hjelpe trenere og foreldre til bedre å forstå forskjellige faktorer som bidrar til å holde barnet motivert for å fortsette sin svømmekarriere, og hvordan man kan skape miljøer som fremmer utvikling innen forskjellige aldersgrupper. Slik kunnskap kan også bidra til at trenere og foreldre bedre kan forstå hvordan de/dette påvirker deres barn/utøveren, og potensielt forhindre frafall, utbrenthet og skader.

Prestasjonsbestemmende faktorer

En svømmeprestasjon bestemmes av en rekke fysiologiske, biomekaniske, antropometriske, mentale og taktiske faktorer. Sammenhengen er kompleks der faktorene også påvirker hverandre og påvirkes

av trening. Svømming er også en idrett med meget store treningsmengder allerede fra ung alder, og prosjektet vil undersøke faktorer som begrenser prestasjonen og hvilke faktorer som enklere utvikler seg med trening, for å optimalisere tidsbruken på de forskjellige treningsformene. Enkelte studier viser også at prestasjonsfremgang ikke nødvendigvis er korrelert til treningsvolum, men heller til gjennomsnittlig intensitet (Mujika et al., 1995). En av hensiktene med studien er derfor å etablere ny kunnskap om hvordan svømmeprestasjoner påvirkes av løpsstrategi, vannmotstand, antropometri, styrke i vann, styrke på land og kraft, hastighetsforhold under svømming med varierende motstand, bevegelse og mobilitet sammen med treningshistorikk.

Nytteverdien av prosjektet

Prosjektet vil gi spesifikk kunnskap om hvordan unge utøvere utvikler seg i et langsiktig perspektiv og hvordan dette påvirker prestasjon, helse og motivasjon til å fortsette sin idrettskarriere. Denne kunnskapen vil gi trenere og utøvere innsikt og praktiske råd til hvordan en kan designe effektiv og bærekraftig trening i et langsiktig perspektiv gjennom barne- og ungdomsårene til utøvere når seniornivå og deres optimale prestasjoner. Prosjektet vil også kunne gi generell kunnskap med overføringsverdi til andre idretter. For eksempel kan innsikt i motivene og motivasjonsprosessen i begynnelsen av barnets idrettskarriere hjelpe trenere og foreldre til bedre å forstå faktorene som bidrar til å holde barnet motivert for å fortsette sin idrettskarriere, og hvordan man kan skape miljøer som fremmer utvikling innen forskjellige aldersgrupper. Slik kunnskap kan også bidra til at trenere og foreldre bedre kan forstå hvordan de/dette påvirker deres barn/utøveren, og potensielt forhindre frafall, utbrenthet og skader, samt tidlig oppdage og igangsette behandling for kroniske luftveissykdommer og nedsatt beinmineraltetthet.

Prosjektmidlene fra FOBU benyttes til å ansette vitenskapelige assistenter for å bistå i gjennomføringen av testbatteriet med forsøkspersonene i tillegg til noe databehandling og analyser. Det vil også bli benyttet for å dekke driftskostnader forbundet med testing.

Prosjektet tilhører Institutt for fysisk prestasjonsevne.

Skadeforebygging i ungdomsidrett med en tverrfaglig og teoribasert tilnærming

Prosjektmedarbeidere: Hege Grindhem, Christian Thue Bjørndal med flere

Startdato: 1.12.2021

Foreløpig sluttdato: 31.05.2026

Prosjektet ledes av forskere ved Senter for idrettsskadeforskning ved Institutt for idrettsmedisin ved NIH.

De fleste skader blant norsk ungdom skjer i idrett. Norges idrettsforbund og de to største særforbundene, håndball og fotball, jobber derfor systematisk med å gjøre idretten tryggere. I dette prosjektet vil vi utvikle og evaluere en ny tilnærming til skadeforebygging i idrett - et trenerledet program rettet mot de sosiokulturelle, biomedisinske og adferdsmessige faktorene som gjør at ungdom er utsatt for skade. Prosjektet er et samarbeid mellom fire ledende forskningscentre (Norge/Sverige/Storbritannia) fra forskjellige forskningsfelt. Ved å kombinere kunnskapen fra idrettssosiologi, biomedisin og helseadferd vil vi utvikle en ny forståelse av hvordan vi kan forebygge skader i ungdomshåndball og -fotball. Gjennom en serie studier med forskjellige metoder, i kombinasjon med bruker- og ekspertkunnskap, vil vi utvikle og evaluere et nytt, trenerledet program, samt kunnskapen det baseres på. Hvis programmet reduserer skader i idrett, vil idrettsorganisasjonene lage en strategi for innføring av programmet i norsk ungdomshåndball og -fotball.

I prosjektets første år er det gjennomført to litteraturstudier, kvalitative intervjuer med 66 trenere og spillere i ungdomshåndball og -fotball og en tverrsnittsstudie med over 800 deltagende trenere og spillere fra hele Norge.

Prosjektet er et samarbeid mellom Norges Idrettshøgskole, Norges Idrettsforbund, Norges Fotballforbund, Norges Håndballforbund, Universitetet i Linköping og University of Bath og finansieres av Forskningsrådet.

Formidling og informasjonsvirksomhet

Konferanse, seminar og andre bidrag

2024 har vært et jubileumsår for FOBU og i den forbindelse arrangerte vi frokostseminar hvor vi lanserte kunnskapsoversikten: [10 år med forskning på barne- og ungdomsidrett](#).

Videre har vi arrangert eller bidratt til lanseringen av følgende rapporter:

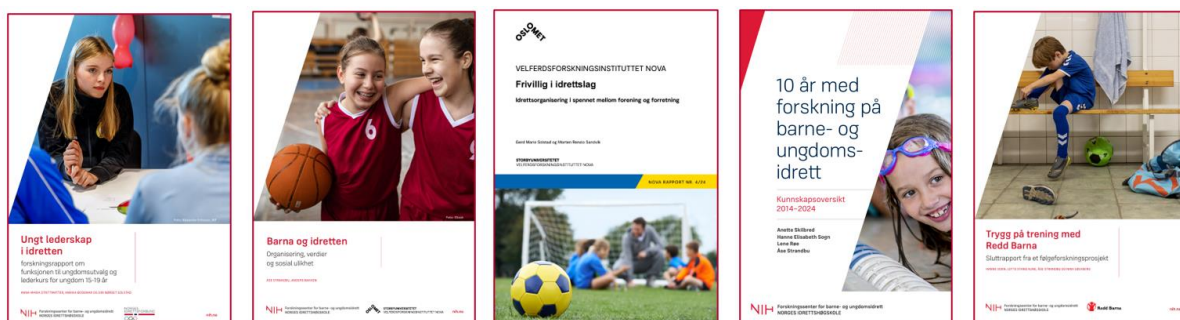
- [Ungt lederskap](#) (Strittmatter og Bodemar) - NIH
- [Barna og idretten](#) (Strandbu og Bakken) - NIH
- [Frivillig i idrettslag](#) (Solstad og Sandvik) – OsloMet
- [Trygg på trening med Redd barna, sluttrapport](#) (Sogn, Aune, Strandbu, Sølvberg) – Redd barna

Vi har også bidratt med to innspillinger av NIH-podden: «Barne- og ungdomsidretten er for organisert» og «[Frå sirkusbarn til foreldre som ser på barnas trening: Kva har skjedd med barneidretten vår](#)». I tillegg har vi publisert en NIH-blogg: «[Barns fritid er gjennomorganisert: Vi må få mer lek inn i idretten](#)». Og vi er medforfatter på kronikken «[Seksuelle krenkelser i ungdomsidretten: Hva handler det egentlig om?](#)» som oppsummerer resultater fra et forskningssamarbeid med NOVA om seksuell trakassering i ungdomsidretten

Nettsider og mediekontakt

Vi oppdaterer regelmessig oversikt over våre egne forskningsprosjekter og forskningsresultater og publiserer dem på FOBU sine nettsider <http://www.nih.no/fobu>

Ansatte ved FOBU blir regelmessig kontaktet av media og bidrar med kunnskap om trening, helse og andre sider ved barne- og ungdomsidretten.

Publikasjoner

Artikler

Agergaard, S., Redelius, K., Strandbu, Å. (2024). Children's Rights to and in Sport: A Comparative Analysis of Organizational Policies in the Scandinavian Countries. *Social Sciences* 13, no. 4: 216. <https://doi.org/10.3390/socsci13040216>

Espedalen, L. E., & Seippel, Ø. (2024). Why sports? Sketching a typology of young people's reasons for taking part in sports. *Sport in Society*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/17430437.2024.2378450>

Jørgensen, TM., Gjesdal, S., Abrahamsen, FE. (2024). Understanding enjoyment within the context of the children-to-youth sport transition in Norwegian soccer: A mixed methods study. *Psychology of Sport and Exercise*, Volume 75, November 2024. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2024.102723>

Kristensen, J. Å., Haugen, T., & Ommundsen, Y. (2023). Perceived social pressure and intention to play through injuries in junior ice hockey: The sporting environment matters. *Journal of Sports Sciences*, 41(14), 1363-1371. <https://doi.org/10.1080/02640414.2023.2273084>

Kristensen, J. Å., Haugen, T., & Ommundsen, Y. (2024). Supplement usage and doping attitudes in elite youth sports: The mediating role of dietary supplement acceptance. *Plos one*, 19(2), e0297078. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0297078>

Kristensen, J. Å., Skilbred, A., Abrahamsen, F. E., Ommundsen, Y., & Loland, S. (2022). Performance-enhancing and health-compromising behaviors in youth sports: A systematic mixed-studies review. *Performance Enhancement & Health*, 10(4), 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.peh.2022.100237>

1Ljødal, I, Olstad, B.H. & Pensgaard, A.M. (2023). Motives, Motivation, and Motivational Climate of Young Norwegian Swimmers, and their Parents' Belief. *Scandinavian Sport Studies Forum*, 14, 151-175. <https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/handle/11250/3122960>

Kuokkanen, J., Saarinen, M., Phipps, D. J., Korhonen, J., & Romar, J. E. (2024). Unveiling the longitudinal reciprocal relationship between burnout and engagement among adolescent athletes in sport schools. *Journal of Adolescence*. <https://doi.org/10.1002/jad.12426>

Kuokkanen, J., Saarinen, M., Romar, J. E., & De Brandt, K. (2024). "I can join a sport class, but school has to come first": adolescent athletes' dual career construction styles in lower secondary sport schools. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1-18. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2024.2383956>

Loka Øydna, M., Nielsen, J. C., & Bjørndal, C. T. (2024). Power, discourse, and practice: exploring athlete development as an educational discursive practice in a Norwegian lower secondary sports school. *Sport, Education and Society*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/13573322.2024.2387799>

McDougall, M., & Saarinen, M. (2024). Coaching Generation Z: Practice from a different perspective and base. *Journal of Applied Sport Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/10413200.2024.2329537>

McDougall, M., Saarinen, M., Ross, M., & Ronkainen, N.J. (2024). "Our city our Crew": Sense of place, cultural entrepreneurship and 'thick' cultural resistance in the #SaveTheCrew movement. *Soccer & Society*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/14660970.2024.2334000>.

Saarinen, M., Kanko, R., Pohjonen, J., Tolvanen, A., Ryba, T.V., Aunola, K. (Accepted). The Developmental Profiles of Task Values, Success Expectations, and Task Avoidance among Student-Athletes in Upper Secondary Sports Schools. *Learning and Individual Differences*

Saarinen, M., Phipps, D. J., Jordalen, G., & Bjørndal, C. T. (2025). Sport and School Burnout in Norwegian Lower Secondary School Student-Athletes: A Person-Oriented Approach. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 1(aop), 1-23. <https://doi.org/10.1123/jcsp.2024-0036>

Saarinen, S., Phipps, DJ., Christian Thue Bjørndal. (2024). Mental health in student-athletes in Norwegian lower secondary sport schools: *BMJ Open Sport & Exercise Medicine* 2024;10:e001955. <https://doi.org/10.1136/bmjsem-2024-001955>

Saarinen, M., Kuokkanen, J., & Bjørndal, C. T. (2024). Tyttöjen jaksaminen koetuksella urheiluyli­kouluissa niin Norjassa kuin Suomessa. *Liikunta ja tiede*, 3(2024), 70. (Girls seem to struggle in lower secondary sports schools in both Norway and Finland).

Skilbred, A., Strandbu, Å., & Loland, S. (2024). Performing performance: young aspiring athletes' presentation of athletic identity. *Frontiers in Sports and Active Living*. Volume 6 – 2024. <https://doi.org/10.3389/fspor.2024.1383559>

Skilbred, A., Loland, S & Strandbu, Å. (2024). Young networked athletes and performance-enhancing substances: who are the actors in their network, and how do the actors shape athletes' meaning-making? *European Journal for Sport and Society*. 1–20. <https://doi.org/10.1080/16138171.2024.23355>

Skilbred, A., Strandbu, Å., & Loland, S. (2024). Youth athletes' framing of nutritional supplements: Performance enhancement and food. *International Review for the Sociology of Sport*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/10126902241260923>

Sogn, H. (2024). Spilletts gang! Idrettsledelse i praksis i et maskulinitetsteoretisk perspektiv. I *Idrettsledelse i praksis*. Næss, H.E. (red.). Cappelen Dam Akademisk.

Szczepan, S., Wróblewska, Z., Klich, S., Michalik K., Gonjo, T., Olstad, B.H. & Rejman, M. (2023). Reliability of a semi-tethered front crawl sprint performance test in young swimmers. *Frontiers in Physiology*, 14:1260346. <https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1260346>

Tingelstad, LM. *Trening for unge lagidrettsutøvere: Hva bør tas i betraktning for optimal utvikling?* | idrottsforum.org

Wettengl, C., Karlsson, R., Olstad, B.H.* & Gonjo, T.* (2023). Load-velocity profile and active drag in young female swimmers: an age group comparison. (* Shared last author). International Journal of Sports Physiology and Performance, 19(1), 44-52. DOI:[10.1123/ijsp.2022-0213](https://doi.org/10.1123/ijsp.2022-0213)

Rapporter

Fasting, K., Sølvberg, N. & Gjesdal, S., (2024). Krenkende opplevelser i idretten. Unge voksnes erfaringer med psykiske krenkelser, fysiske krenkelser og seksuell trakassering. Norges Idrettsforbund og Norges idrettshøgskole.
https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/6abfc0c014b54d46956b58967d2f8513/22_24_nif_krenkende-opplevelser-i-idretten_rapport.pdf

Skilbred, A., Sogn, HA., Røe, L., Strandbu, Å. (2024). 10 år med forskning på barne- og ungdoms-idrett. Kunnskapsoversikt 2014–2024. (FOBU-Rapport 2024). NIH.
https://www.nih.no/forskning/sentre/fobu/rapporter/fobu_kunnskapsoversikt_2014-2024_a4.pdf

Sogn, E., Aune LS., Strandbu, Å., Sølvberg, N. (2024). Trygg på trening med Reddbarna. Sluttrapport fra et følgeforskningsprosjekt. (FOBU-Rapport 3, 2024). NIH.
<https://www.nih.no/forskning/sentre/fobu/rapporter/trygg-pa-trening-med-redd-barna---sluttrapport.pdf>

Solstad, GM., Sandvik, MR. (2024). Frivillig i idrettslag: Idrettsorganisering i spennet mellom forening og forretning. (NOVA-rapport 4, 24). OsloMet. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3129457/NOVA-Rapport-4-2024.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Strandbu, Å., Bakken, A (2024). Barna og idretten. Organisering, verdier og sosial ulikhet. (FOBU- Rapport 2, 2024). NIH. <https://www.nih.no/forskning/sentre/fobu/rapporter/barna-og-idretten-2024.pdf>

Strittmatter, AM., Bodemar, A., Solstad, SB. (2024). Ungt lederskap i idretten forskningsrapport om funksjonen til ungdomsutvalg og lederkurs for ungdom 15-19 år. (FOBU-Rapport 1,2024). NIH. <https://www.nih.no/forskning/sentre/fobu/rapporter/ung-lederskap-i-idretten---2024.pdf>

Saarinen, M., Phipps, D.J., Bjørndal, C.T. (2024). Mental health in student-athletes in Norwegian lower secondary sport schools. Norwegian School of Sport Sciences. Oslo, Norway.
<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.26901.70885>

(PDF) Mental health in student-athletes in Norwegian lower secondary sport schools: 2023 Report. Available from:
https://www.researchgate.net/publication/378590091_Mental_health_in_student-athletes_in_Norwegian_lower_secondary_sport_schools_2023_Report [accessed Nov 14 2024].

Presentasjoner

Oslo bystyre, Arbeiderpartiets arbeidsgruppe på idrett/Internseminar. 24. oktober.

Presentasjon av deltakelsesmønstre i Oslo og Oslo-ungdoms egne beskrivelser av hvorfor de driver med og sluter med idrett. Lars Erik Espedalen

Norges Idrettsforbund/Uvalg for godt styresett, 11. Mars 2024. Presentasjon via Teams i forbindelse med utvalgets arbeid med å sikre tiltak for godt styresett. Hanne Sogn

Norges Idrettsforbund/Bredde, organisasjon og utvikling, 18 mars 2024. Presentasjon av FOBUs arbeid. Hanne Sogn

Norges Idrettsforbund/Workshop for 10 særforbund i NIF-satsing på utvikling av nye konkurranse- og aktivitetsformer for ungdom 13-16 år. 19. mars 2024. Presentasjon av ungdoms egne beskrivelser av hvorfor de driver med og slutter med idrett. Lars Erik Espedalen.

Norges Fotballforbund/ledergruppe. 17. september 2024. Spilletts gang! En institusjonell etnografisk undersøkelse om kjønn, makt og styring i idrettsorganisasjonen i Norge. Hovedanbefalinger. Hanne Sogn

Norges svømmeforbund/Kompetansehelga 2024. 21. April 2024. Inkludering av ungdom i idrettsbevegelsen. Hvem og hvordan? Lars Erik Espedalen

Rapportlansering av Trygg på trening med Redd Barna. 8. oktober 2024. Sluttrapport fra et følgeforskningsprosjekt. FOBU/Norges idrettshøgskole. Trygg på trening med Redd Barna - rapportlansering - Redd Barna. Hanne Sogn.

WomenSport International/webinar. 31. oktober 2024. The rules of the “game” - Rethinking how to change the power structures in sports organizations. WSI Webinar "The Rules of the "Game" (10.31.2024). Hanne Sogn

Qualitative Research in Sport and Exercise 2024 conference, Bath, United Kingdom. Oral presentation entitled: “I can join a sport class, but school has to come first”: Adolescent athletes’ dual career construction styles in lower secondary sport schools. 1.8.2024. Saarinen, M.

FEPSAC congress 2024, Innsbruck, Austria. Symposium entitled: “Dual career pathways in lower secondary education -A pathway to success or too much too early?” Chair: Milla Saarinen. Presenters: Marie Loka Øydna, Siv Gjesdal, Milla Saarinen. 17.7.2024

Wang Ung fagdag, Follo, Norway. Oral presentation entitled: “Student-athletes’ mental health and wellbeing in sport school classes. Early findings from WP4. 27.9.2024. Saarinen, M.

Global Observatory for Gender Equality and Sport, Annual Conference, Lausanne, Sveits, 7.-8. oktober 2024. Tittel: What is gender-based violence in sport. What do we know about prevalence and reporting of gender-based violence? (keynote). Kari Fasting

Idrettsmedisinsk høstkongress, Bergen. 09. November 2024. Flirting or Hurting? Seksuell trakassering og overgrep i idretten; hva vet vi, hva ser vi? Nina Sølvsberg (Maria Dalsbø og Trond Berge Høvik)

Hanne Sogn, Lotte Stang Aune, Nina Sølvsberg, Åse Strandbu (2024): The impact of Save the Children`s course Safe at training in Norwegian organised sport. Paper presented at Safe sport science slam, Antwerp 27.- 28. November

Åse Strandbu, susanne Johanssen, Hanne Sogn, Nina Sølvsberg, susanna Hedenborg (2024): Safe social environments within the equine sector in Sweden and Norway. Paper presented at Safe sport science slam, Antwerp 27.- 28. November.

Åse Strandbu & Hanne Sogn (2024) How should sport for children be organised? Controversies in Norwegian sport about Regulations on child sport and Children`s rights in sport. Paper for the conference: Embedding Children`s Rights in Sport and Physical Activity Policy, Practice and Research, London, October 2024.

Åse Strandbu (2024). Youth and sport. Presentation at the PhD- seminar Sport, culture and society, Københavns universitet. 12. November.